

Iván Dániel – Koi Gyula

Bibliográfia az alkotmányról, az államról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről¹

Bibliography on the Constitution, the State, the Parliament, the Central State Organs and the Election Systems

ÖSSZEFOGLALÁS

Nagyszabású, limitált példányszámú alapkötet ötödik kiadása jelent meg Soltész István szerkesztésében. A *Bibliográfia az alkotmányról, az államról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről* című kötet hatalmas vállalkozás, mely a címben jelzett tematikák körében gyűjti össze és tárja fel az írásokat. Célunk e terjedelmes bibliográfia ismeretése és erőneinek kiemelése.

Kulcsszavak: bibliográfia, jogi bibliográfia, magyar közjog, recenzió

SUMMARY

The fifth edition of a large-scale basic work with limited issues has been published, edited by István Soltész. The *Bibliography, entitled Bibliography on the Constitution, the State, the Parliament, the Central State Organs and the Election Systems*, is a vast work which collects and re-

IVÁN DÁNIEL tanársegéd, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Intézet; doktorandusz hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (Ivan.Daniel@uni-nke.hu), KOI GYULA tudományos munkatárs, Magyar Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Jogtudományi Intézet; tudományos főmunkatárs, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Intézet (Koi.Gyula@uni-nke.hu).

veals publications such kind of topic that was indicated in the title. Our goal is to emphasize and present the virtue of this monumental bibliography.

Keywords: bibliography, legal bibliography, Hungarian public law, review

Magyarország könyvtörténetében és kultúrtörténetében jelentős szerepük van a bibliográfiáknak. Az időben korábbi előzményeket nem tekintve, modern értelemben a legelsőik között tartjuk számon Szabó Károly (1824–1890), illetve Petrik Géza (1845–1925) könyvészeit. Szabó Károly *Régi magyar könyvtár* című műve első kötetében az 1531 és 1711 közötti magyar nyelvű nyomtatványok könyvészetét tárta fel 1879-ben. Ezt követte 1885-ben a vállalkozás második kötete, amely az 1473 és 1711 közötti hazai idegen nyelvű nyomtatványok számbavételét végezte el. E két kötethez 1885 és 1912 között Sztripszky Hiador pótlásokat jelentetett meg *Adalékok...* című művében.

A könyvészeti kutatások szervezettebbé válásával, főként az 1711-ig terjedő időszak egyes korszakaiban, 30-50%-kal növekedett az ismertté vált nyomtatványok száma, ezért Szabó Károly vállalkozásának utódként jelenik meg a *Régi magyarországi nyomtatványok* sorozat, amely az 1473-as évszámmal indult 1971-ben, és 2012-ben már a negyedik vaskos köteténél jár, melynek záró évszáma 1670. Az alapmű spiritus rectora a magyar könyvészet tudományok doyenje, Borsa Gedeon.²

A magyar könyvészet számára hasonlóan jelentős alapmű a Petrik Géza-féle *Magyar könyvészet*, amely az 1712 és 1860 közötti nyomtatványok jegyzékét tartalmazza, későbbi kiegészítéseit tekintve 1920-ig terjed. A Petrik-mű 1888–1928-ig

jelent meg, a folytatásokat Kiszlingstein Sándor és Barcza Imre, valamint Kozocsa Sándor adta ki, az 1920-as évvel bezárólag. A Petrik-féle könyvészet és folytatásai nemcsak a könyveket és kisnyomtatványokat, hanem a folyóiratokat is regisztrálták (Arcanum, 2001b).

E vállalkozás folytatásának tekintendő az 1921 és 1944 közötti *Magyar könyvészet* és folytatásai.³ Mindezek mellett a korai nyomtatványanyag körében szintén jelentős még az Apponyi Sándor-féle *Hungarica* című, a külföldi szerzők által írt magyar vonatkozású műveket tartalmazó bibliográfia, illetve Szabó Károly munkájának hasonló tárgyú harmadik kötete. A gróf Apponyi Sándor (1844–1925) által magyar és német nyelven írt munka vonatkozásában a kiegészítéseket a szerző halála után Dézsi Lajos (1868–1932) kezdte el, majd a 2000-es években Vekerdí József (1927–2015) fejezte be. A Szabó Károly-féle harmadik kötetet Hellebrant Árpád véglegesítette és jelentette meg 1896–1898-ban, ennek pótlásai 1990 és 1996 között láttak napvilágot (Dörnyei Sándor és Szálka Irma munkája) (Arcanum, 2003).

Nyilvánvaló, hogy ezek a bibliográfiai alapművek is tartalmaznak állam- és jogtudományi anyagot. Mindez azonban nem menti fel a jogtudomány művelőit azon kötelezettség alól, hogy saját tudományuk könyvészetét műveljék. Számos szaktudományban a 15–16. századi kezdetektől 1945-ig és több-kevesebb hiányossággal napjainkig terjedő bibliográfiák állnak rendelkezésre (orvostudomány, közgazdaságtan, mezőgazdaság). Sajnos az 1801 előtti anyag is csak részlegesen feltárt (illetve annyiban, amennyiben a felsorolt alapbibliográfiák ezt megtették).

E körben csupán egyes nagyobb hazai könyvtárak jogi és államtudományi szempontú könyvészeti feltárását lehet említeni (Kudora, 1910:246; Kiss, 1917:582; Krisztics–Weis, 1913:214; Szabó, 1940:1103).⁴ Ellenben az 1945 és 1989 közötti (és kis részben ez utáni) korszak főként Nagy Lajos (1911–1986) bibliográfus, büntetőjogász áldozatos munkája okán példaszerűen dokumentált.⁵ Ugyanő a külföld számára egy alapvetően (de nem kizárólag) a hazai jog 1945 utáni idegen nyelvű produktumai-ból és a magyar nyelvű nagy kézikönyvekből is kiadott egy válogatott bibliográfiát angol nyelven (3316 tétel). (A nem angol források címei angol fordításban is olvashatóak.) (Nagy, 1988:429.) Figyelemre méltó az a közigazgatási válogatott bibliográfia is, melyet a Kádár-rendszer utolsó periódusának kezdetén állítottak össze, a szerkesztést Kovács Kálmán (1913–1988) és Máthé Gábor, a bibliografizálási feladatokat Hernádi László Mihály vállalta magára (2600 tétel) (Hernádi–Kovács–Máthé, 1983:647). (Az ELTE ÁJK Magyar Jogtörténeti Tanszékén mint akadémiai kutatóhelyen folyó vállalkozásban Nagy Lajos és bibliográfus kollégái is részt vettek, akik egy 1825 és 1945 közötti teljes jogi bibliográfia gyűjtőmunkáját is elkezdték, de az sosem jelent meg).⁶ Az egyéb (nem közjogi) szakbibliográfiák ügyére vizsgálatunk nem terjed ki.

A bibliográfiák lényege a teljességre törekvés, és ezt nem pótolhatja semmiféle önkéntes adatszolgáltatáson alapuló adatbázis. Nyilván még nehezebb a helyzet akkor, amikor történeti bibliográfiáról (azaz nem kurrens bibliográfia, vagyis tehát történeti jellegű, azaz retrospektív könyvészet) van szó. Mivel tehát mind az

1801 előtti, mind az 1801 és 1945 közötti jogi és államtudományi könyvészetünk hiányos és esetleges, mindezen hiányok részleges pótlása, illetve a jelenkor szakkönyvészetének feltárása rendkívüli módon üdvözlendő cselekedet.

Mivel az 1945 és az 1991 közötti korszakot kivéve, tudományosan feltárt jog- és államtudományi bibliográfiával nem rendelkezünk, ezért rendkívül fontos tény, hogy Soltész István közjogi tárgyú bibliográfiája a korábbi negyedik kiadás átdolgozott és bővített változataként a 2015. évben ismét napvilágot látott. Szabó, Petrik, Apponyi és Borsa bibliográfiája a könyvtartudomány magasabb szempontjait figyelembe véve, évek és azon belül a városok elnevezésének és a nyomdászok nevének alfabetikus sorrendjében veszi fel. Azonban a szakbibliográfiák ezzel a módszerrel legfeljebb csak a kifejezett történeti anyag tekintetében elégedhetnek meg. Ezért a bibliográfia 2015-ös kiadása az 5. számú végjegyzetben említett Kudora Károly módszerére emlékeztetően tárgyszavak, illetve egész pontosan egy igen szofisztikált tárgyszórendszer alapján áll. Mielőtt a bibliográfia korábbi kiadásainak és a jelen kiadvány tartalmiságának ismertetésébe kezdenénk, mindenképpen szólunk kell arról a kiváló jogtudósról, aki nélkül ez a vállalkozás soha nem jelenhetett volna meg.

Dr. Soltész István 1951-ben született, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytatott tanulmányokat követően szerzett állam- és jogtudományi doktorátust. Később az Országgyűlés főtitkára volt 1989. május 10. és 2012. december 31. között. 2013. január 1-jétől 2013. augusztus 1-jéig az Országgyűlés Hivatalának törvényhozási

főigazgató-helyettese. E hivatalban utóda dr. Bárány Tibor lett. (A tisztség neve megváltozott Mátrai Márta, a magyar Országgyűlés háznagya megjelenését követően: az Országgyűlés főtitkára helyett az Országgyűlés Hivatalának törvényhozási főigazgató-helyettese lett az egyenértékű megnevezése a korábbi pozíciónak.)⁷

A Soltész István által összeállított bibliográfia kiadástörténeti szempontból 2004-ig vezethető vissza. A 2004-es első kiadás terjedelme 427 oldal volt (Soltész, 2004:427). Ezt követte a második, átdolgozott és bővített kiadás megjelentetése, amelynek terjedelme mintegy 330 oldalal, azaz közel 80%-kal volt több, mint az első kiadás esetében, így 755 oldalnyira módosult a kötet hossza (Soltész, 2007:755). A közjogi könyvészet harmadik, átdolgozott és bővített kiadása 1347 oldalra terjedt. Ez a második kiadáshoz képest közel 100%-os bővülést, az első kiadáshoz képest pedig közel 200%-os terjedelemlnövekedést jelentett (Soltész, 2012:1347). A 2014-ben megjelent negyedik, bővített és átdolgozott változat hossza 1363 oldalra változott (Soltész, 2014:1363). A negyedik kiadás 2015-ös verziója a 2014-es edícióval azonos terjedelemben, de átdolgozásokkal jelent meg. Ez azzal magyarázható, hogy a betűméret és a margók szélességének csökkentése okán azonos terjedelemben, ám 2000 tételes növekménnyel jelent meg a kötet (Soltész, 2015:1363).

A bibliográfia erénye, hogy egy rendkívül átgondolt struktúra címszavai mentén tárja fel mind a monografikus, mind a szaktudományi folyóirati, mind pedig főként az aktuális témák rögzítése miatt fontos publicisztikai irodalmat. (Csak a címszavakat felsoroló tartalomjegyzék 36 oldal terjedelmű.) Ez a feltárás a címben

írt öt nagy egységhez kapcsolódik, nevezetesen: az alkotmányhoz, az államhoz, az Országgyűléshez, a központi állami szervekhez, továbbá a választási rendszerekhez. Az anyag alapvetően 1945 utáni (főként 1989 utáni) hazai tételeket vesz fel, az 1945 előtti hazai és külföldi, valamint kurrens idegen nyelvű források válogatva fordulnak elő. A 2004-es kiadás Ambrus János, az Országgyűlési Könyvtár főigazgatója által jegyzett előszava szerint, a magyar parlament és a parlamentarizmus problematikáját átfogó bibliográfia úttörő vállalkozás. Az Országgyűlési Könyvtár Nagy Miklós által szerkesztett, 1929-ben megjelent katalógusa Ambrus János figyelmeztetése szerint is csak igen szerényen volt képes összefoglalni az Országgyűlés történeti fejlődését és korabeli szervezetét, valamint a korszak tételes választójogát (Nagy–Panka–Trócsányi, 1929:517, 1334).

Soltész István, az első kiadáshoz írt bevezetésből kitűnően, 1993-ban kezdte meg az összeállítás munkáját. Az első kiadás 9000 címet tartalmazott, ez a második kiadás esetében 16 000 címre növekedett. A harmadik már 44 000 bibliográfiai egységet foglalt magában 2012-ben, míg ez a szám 2014-ben, a negyedik kiadása esetében már 60 000-re emelkedett. A negyedik kiadás 2015. évi átdolgozott és bővített lenyomata pedig a 2000 tételes kiegészítés nyomán 62 000 címet tartalmaz. A bibliográfiai gerincét és keresési topográfiáját adó címszórend több új tétellel bővült. A 2014. évi kiadást követően már csak a 2015. évi átdolgozott és bővített lenyomata olyan, amelyre igaz a szerző bevezetéséből kitűnően, hogy nyomtatva, könyv alakban jelenik meg, ugyanis a könyv anyagát az Országgyűlési Könyvtár már a

2014-es kiadás esetében elektronikusan közzétette. A 2015-ös kiadás ennek következtében mindösszesen 70 példányban készült, azaz valójában bibliográfiai ritkaságnak tekinthető. A vélhetően csak elektronikusan napvilágot látó ötödik kiadás 72 000 címet foglal majd magában, ami 10 000 tételes növekmény.

A két utolsó megjelent kiadásban a főcímek és a fejezetek, valamint a címek és az alcímek még jobban tagoltak, mint a korábbiakban. Azaz a kötet közel negyedszázad kutatási eredményeit foglalja magában, és bátran elmondható, hogy ilyen terjedelmű, főleg a parlamentre fókuszáló, közjogi bibliográfia sem Magyarországon, sem Európa más országaiban nem készült.

Nyilván egy rövid recenzióban nincs mód arra, hogy a kötet címrendjét részletekbe menően ismertessük. Mindenesetre elmondható, hogy már a kötet rövidítéssjegyzéke is imponáló a maga több mint 15 oldalas terjedelmével.

A kézikönyv I. fejezete (65–150. o.) az alkotmányra vonatkozó hazai és kisebb részben külföldi (idegen nyelvű) monográfiákat, könyvfejezeteket, folyóiratcikket és publicisztikákat sorolja fel. A fejezet két alfejezetre oszlik, a magyar alkotmány történetét, illetőleg 1989-től az alkotmányt témakörök szerint vizsgálja. Az I. fejezet 1. alfejezete a magyar alkotmány története, amely a korokon átívelő történeti alkotmányt, és a történelmi korszakrendhez igazodóan, a rendi alkotmányt, a polgári alkotmányt, a szocialista alkotmányokat és a rendszerváltás idejének alkotmányozása mellett az új alkotmány, azaz az Alaptörvényre vonatkozó nagyszámú címet sorol fel. Érdekesként említjük meg, hogy például egyaránt olvashatunk alcím

szinten a rendi alkotmány reformjáról (tervezeteiről), illetve a szocialista alkotmányok alfejezetben a Tanácsköztársaság illegitím 1919-es alkotmánytervezetéről és alkotmányáról. A 2. alfejezetben az alkotmányra vonatkozó számos témakört érint a bibliográfia szerzője, az alkotmányozás elveitől egészen az összehasonlító alkotmányjogig terjed. Nagyon jelentős tény, hogy egyes monografikus művek esetében a szerző az adott műhöz tartozó recenziókat is felveszi.

A II. fejezet (151–1140. o.) az *Állam, kormányzati rendszer, központi állami szervek* címet viseli. Az alfejezetek szintjén olvashatunk történeti visszatekintést (1000–1990), illetve összegyűjtve megtalálható az állam és a kormányzati rendszer tekintetében fennálló két rendszerváltás kora, az 1989 és 1990 közötti rendszerváltás, illetve az új, második politikai rendszerváltás, azaz az Orbán-rendszer 2010-től. A következő alfejezet a köztársaságra, köztársasági elnökre vonatkozó szakirodalmat tárja fel 1989-től. Ugyanúgy vizsgálja a bibliográfia az államalkotó tényezők kérdését is. A kötet centrális magját képezi az Országgyűlés (parlamentarizmus) alfejezet, szintén történeti osztatban és témakörök szerint is. A témakörök az adójogtól a vagyontörvényekig terjednek. Szintén terjedelmes alpont és korszakok, valamint témakörök szerint vizsgálta a képviselők helyzete is, hasonlóan a kormány is. Hasonló módon vizsgálja a mű az olyan jelentékeny jogintézmények irodalmát, mint az Alkotmánybíróság, az Állami Számvevőszék, az állampolgári jogok országgyűlési biztosai (ombudsmanok), a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) és a Legfőbb Ügyészség kérdéseit is. A fentebb említett terjedelmes fejezetekben olyan kuriózumszám-

ba menő érdekességek is előfordulnak, mint a humor az Országgyűlésben, vagy a Szená-Torok elnevezésű országgyűlési énekkar, valamint értesüléseket szerezhetünk olyan kevésbé ismert témakörök irodalmáról, mint az Országgyűlés Hivatalának Irat- és Levéltára, illetőleg az Országgyűlési Múzeum.

A III. fejezet a *Választási rendszer, választások, népszavazás* címet viseli (1141–1362. o.). Itt szintén korszakok és témakörök szerint vizsgálódik a bibliográfia. A történeti rész a késői rendiségtől (reformkortól) 2014–2018-ig terjed. Itt az országgyűlési választások mellett az időközi és előrehozott választásokról vagy az ezekre vonatkozó politikai felvetésekről olvashatunk. Rendkívül értékes ezen alfejezet végén az 1990-es, az 1994-es, az 1998-as, a 2002-es, a 2006-os, 2010-es és a 2014-es választásokra vonatkozó, összehasonlító elemzések könyvészete. A témakörök szerinti alfejezet választójog, választási rendszer, választási eljárás, választási szervek, választási bírászkodás, választási igazgatás nagy témakörei mellett számos kisebb topikát is vizsgál. A további alfejezetek az Európai Parlament képviselőinek választását, a helyi önkormányzati választásokat és az egyéb választásokat (társadalombiztosítási képviselő választások, üzemi és közalkalmazotti tanácsi választások) tárja fel. Emellett a népszavazásról (népi kezdeményezésről) is olvashatunk a kötetben.

A nyomtatott forma mellett nagyon hasznos azok számára a bibliográfia anyagának elérhetősége, akik esetlegesen nem egy nagyobb vagy kisebb bibliográfiában jelzett témáról kívánnak ismereteket szerezni, hanem egy-egy szerző vagy egy-egy, a kötet által képviselt, nomenklatúrába nem besorolható kérdéssről kí-

vánnak olyan információt kapni, amely a címszintű feltárásból megismerhető.

A terjedelmes kötetben kitűnő keresőprogram segíti az eligazodást. A szokványos Ctrl+F billentyűkombináció helyett ajánlatos a digitalizált verzió nagyító ikonnal jelölt saját funkciójával keresni, mivel nagyobb számú eredményre vezet, mint a billentyűkombinációval megkísérelt keresés. A korábbiakban említett Petrik Géza-féle bibliográfiáról írta Kőhalmi Béla e szavakat: „Aki a magyar irodalom utolsó 200 éve könyv- és folyóiratterméseinek adatai után kutat, az a könyvtörténet és a bibliográfia kincsháza, a Petrik után nyúl. A Petrik a forrás” (Arcanum, 2001b, fűlszöveg). Magunk azt gondoljuk, hogy a jogi és államtudományi bibliográfia tekintetében Nagy Lajos korszakos művével egyező értékben a Soltész-forrás.

Soltész István (összeáll.): Bibliográfia az alkotmányról, az államról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről 1000–2015 (negyedik kiadás, 2015. évi átdolgozott és bővített lenyomat). Országgyűlési Hivatala, Budapest, 2015, 1363 oldal.

JEGYZETEK

- ¹ Készült az MTA TK Jogtudományi Intézete „Nemzeti Jogi Bibliográfia. Jog- és államtudományi bibliográfia. I. Könyvészet 1867–1950” elnevezésű kutatás keretében.
- ² A Szabó Károly, Sztripszky Hiador, valamint Borsa Gedeon nevéhez köthető három hazai alaphibliográfia DVD-n is elérhető. Arcanum, 2001a. Az RMNy negyedik kötetét lásd P. Vásárhelyi, 2012. Az 1801 előtti hazai nyomtatványanyagot rengeteg pusztítás érte, nincs a világon még egy könyvészet, ahol ennyi egy példányban (gyakran sajnálatosan csak töredékesen) fennmaradt úgynevezett unikális nyomtatvány lenne. A közölt

tételek egy része egykorú adatok alapján feltételezett nyomtatvány, amely példányban nem maradt fenn. Viszont ez a csökkent számú, de értékes anyag nagyon pontos, példászerű feldolgozást tesz lehetővé, így a feldolgozás mélysége tekintetében az RMNy példa más országok számára is. A sorozat negyedik kötete a 3696. tétellel zárult az 1473 és 1670 közötti nyomtatványokat illetően.

³ Az ötödik alapbibliográfia: Kertész–Kéglı–Komjáthy, 2005.

⁴ A Szabó Pál által összeállított kötet egyetem-történet, az oktatók irodalmi munkásságával és életrajzi adataival, a jog- és államtudósok közül a legjelentékenyebbek: Ereky István, Falcsik Dezső, Krisztics Sándor, Molnár Kálmán, Személyi Kálmán, Vasváry Ferenc.

⁵ Nagy, 1953–1993 [Kezdetben Nagy Lajos jogász, 1983-tól Nagy Lajos, Balászné Veredi Katalin és Orosz Ágnes jogász-könyvtáros szerkesztésében; 1987-től Veredi Katalin és Orosz Ágnes szerkesztésében s az Országgyűlési Könyvtár kiadásában]. Ismert a vállalkozás az 1962-ben megjelent 1960–1961-es kötet címében a latin *Bibliographia Iuridica Hungarica* párhuzamos címmel is. A vállalkozás eredménye számításaim szerint 60 273 tételre tehető. Ez az igen fontos jogtudományi bibliográfia első kötete vonatkozásában az 1945 és 1951 közötti évkört ölelte fel. Ezt követően az 1952-es és az 1953-as év anyaga külön kötetben, az 1954–1955-ös évkortól az 1982–1983-as évkörig kötetenként két év anyaga jelent meg. Az 1977 és 1979 közötti évkör ebben a sorozatban nem, csak az először az *Acta Juridica Hungarica* keretében a *Hungarian Legal Bibliography 1977–1979* című melléklet formájában, illetve a következő lábjegyzetben olvasható, szintén Nagy Lajoshoz kötődő angol nyelvű bibliográfia részeként jelent meg. 1976-ig a sorozat folytatólagos tételszámozással jelent meg (32 874-nél tartott ekkor). A kétévkenként megjelenő válogatott az 1982–1983-as évkörig, 1985-tel bezárólag jelent meg. Ezt hívják a szakmában „nagy bibliográfiának”. A „kis bibliográfia” egy félévente megjelenő, részben párhuzamos vállalkozás volt az 1980 és 1983-as évkör között, az Országgyűlési Könyvtár kiadásában. 1984-től az 1991-ig terjedő évkörig csak a „kis bibliográfia” jelent meg félévente (pl. 1981/1–2. külön-külön kötetben). Az 1990-es és az 1991-es évkör egy-egy kötetben jött ki. A megjelent kötetek lapszámainak összeadásából kiderül, hogy a „nagy” és a „kis” bibliográfia párhuzamos

kötetei nélkül 6636 oldal. Országgyűlési Könyvtár adatainak felhasználásával készült anyag a későbbi korszakra: Magyar jogi bibliográfia, 2009.

⁶ „Ezen túlmenően Nagy Lajos és munkatársai hatalmas cédulaanyagot állítottak össze *Állam- és jogtudományi bibliográfia 1825–1945* [OTKA No. 1178 – K. Gy.] munkacím alatt. Nagy Lajos halálát követően Rácz Lajos irányításával kezdték meg – részben az OTKA támogatásával – a cédulaanyag feldolgozását (szakozás, valamint számítógépre vitel). A szakirodalom szerint az akkoriban – az 1980-as és 1990-es évek fordulóján – rendelkezésre álló anyagi eszközök az előkészületi kiadásokat sem fedezték, jöllehet a 100 000-es nagyságrendű cédulatömeg egy részének, a monográfiáknak a rendezését tűzték ki célul.” Schweitzer, 2013, 2. főszöveg és 4. lj.

⁷ A háznagyi tisztség 1861 és 1949 között került betöltésre, majd a 2013-as évvel élesztették újra a régi jogintézményt. A háznagy – a korábbi klaszszikus feladatoktól eltérően – megbízáso jelleggel a házelnök feladatait látja el (helyettesíti).

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Arcanum (2001a): *Elektronikus régi magyar könyvtár (Szabó Károly: Régi magyar könyvtár I–II. 1473–1711; Sztripszky Hiador: Adalékok... 1472–1711; Borsa Gedeon: Régi magyarországi nyomtatványok I–III. 1473–1655)*. DVD, Arcanum, Budapest.
- Arcanum (2001b): *Magyar könyvészet 1712–1920. Petrik Géza retrospektív bibliográfiája és a pótlások*. DVD, Arcanum, Budapest.
- Arcanum (2003): *Apponyi: Hungarica. Antiqua-katalogus. Régi magyar könyvtár III*. CD-ROM, Arcanum, Országos Széchényi Könyvtár, Budapest.
- Hernádi László Mihály (összeáll.) – Kovács Kálmán – Máthé Gábor (szerk.) (1983): *A magyar közgazdasági irodalom válogatott bibliográfiája 1827–1944*. Statisztikai Kiadóvállalat, Budapest.
- Kertész Gyula – Kéglı Ferenc – Komjáthy Miklósné (szerk.) (2005): *Magyar könyvészet 1921–1944, betűrendes mutatóval, pótlásokkal, javításokkal*. Budapest.
- Kiss Albert (összeáll.) (1917): *A kassai kir. Állami Jogakadémia könyvtárának szakkatalogusa*. Szent Erzsébet Nyomda, Kassa.
- Krisztics Sándor – Weis István (összeáll.) (1913): *Az Államtudományi Szeminárium Könyvtárának szak- és betűrendes katalógusa a Budapesti Kir.*

Tudományos szakkönyvekről

- Magy. Tudományegyetemen. Kertész József, Budapest. XVIII., 214.
- Kudora Károly (1910): *A jog- és államtudományi irodalom műszavak szerinti rendezett könyvészete 1867–1910*. Grill, Budapest.
- Magyar jogi bibliográfia (2009). In: *Kluwer Complex Jogtár Plusz*. DVD, Wolters Kluwer, Budapest.
- Nagy Lajos (1953–1993): *Állam- és jogtudományi bibliográfia [1945–1991]* I.–XXII. Állam- és Jogtudományi Intézet Tudományos Könyvtára sorozat, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – Országgyűlési Könyvtár, Budapest.
- Nagy Lajos (szerk.) (1988): *Bibliography of Hungarian Legal Literature 1945–1980*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Nagy Miklós (szerk.) – Panka Károly – Trócsányi György – Spóner Ferenc (összeáll.) (1929): *Az Országgyűlés Könyvtárának katalógusa I. Közjog és közigazgatási jog. II. Közgazdasági és pénzügyi irodalom 1866–1928*. Pesti Könyvnyomda, Budapest. LXIII., 517., 1334.
- P. Vásárhelyi Judit (szerk.) (2012): *Régi magyarországi nyomtatványok IV. 1656–1670*. OSZK, Budapest.
- Schweitzer Gábor (2013): *Jog- és államtudományi bibliográfia I. Könyvészet 1867–1950. Első fázis (1867–1896) (rövidített változat)*. MTA, Budapest, <http://jog.tk.mta.hu/nemzeti-jogi-bibliografia>.
- Soltész István (összeáll.) (2004): *Bibliográfia az Országgyűlésről, a képviselőkéről és a választásokról*. Parlamenti Módszertani Iroda, Budapest.
- Soltész István (összeáll.) (2007): *Bibliográfia az Országgyűlésről, a képviselőkéről és a választásokról* (második, átdolgozott és bővített kiadás). Parlamenti Módszertani Iroda, Budapest.
- Soltész István (összeáll.) (2012): *Bibliográfia az alkotmányról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről* (harmadik, átdolgozott és bővített kiadás). Parlamenti Módszertani Iroda, Budapest.
- Soltész István (összeáll.) (2014): *Bibliográfia az alkotmányról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről* (negyedik, átdolgozott és bővített kiadás). Sajat kiadás, Budapest.
- Soltész István (összeáll.) (2015): *Bibliográfia az alkotmányról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről és a választási rendszerekről* (negyedik, átdolgozott és bővített kiadás, 2015. évi lenyomat). Szerző – Országgyűlési Könyvtár, Budapest. A kiadvány a 2014-es negyedik átdolgozott és bővített kiadás 2015. évi változata.
- Szabó Pál (összeáll.) (1940): *A m. kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága*. Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda Rt., Pécs.